

Sygn. akt I CZ 28/07

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

w sprawie z powództwa P.D.

przeciwko Z.O. i A.O.

o rozwiązanie umowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 maja 2007 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 8 grudnia 2006 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

W dniu 29 sierpnia 2006 r. powódka wniosła do Sądu Apelacyjnego osobiście sporządzone pismo nazwane prośbą o kasację wyroku tego Sądu z dnia 16 maja 2006 r., oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w P. (k. 634-639). Następnie, w dniu 11 września 2006 r., skierowała do Sądu Apelacyjnego pismo, w którym sprecyzowała, że wnosi o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu dla wniesienia kasacji (k. 673-674). Bezspornie, termin do wniesienia skargi kasacyjnej przewidziany w art. 398⁵ § 1 k.p.c., upłynął z dniem 29 sierpnia 2006 r. Postanowieniem z dnia 14 września 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powódki wniesioną z naruszeniem przymusu adwokacko – radcowskiego i ustanowił dla powódki adwokata z urzędu, o wyznaczenie którego zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej w W. W dniu 19 września 2006 r. Okręgowa Rada Adwokacka wyznaczyła pełnomocnika z urzędu w osobie adw. M.G., o czym zawiadomiła zarówno adwokata, jak i Sąd Apelacyjny. Pismem z dnia 29 września 2006 r. adw. M.G. złożyła do Sądu Apelacyjnego wniosek o wydanie jej z akt sprawy kserokopii apelacji, wyroków Sądów obu instancji wraz z uzasadnieniami oraz postanowienia z dnia 14 września 2006 r. (k. 687). W dniu 18 października 2006 r. Sąd Apelacyjny wydał kserokopie żądanych dokumentów, a w dniu 24 października 2006 r. adw. M.G. wniosła do Sądu Apelacyjnego w imieniu powódki skargę kasacyjną wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu (k. 701-711 i k. 718). W uzasadnieniu wniosku twierdziła, że tygodniowy termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. należy liczyć od dnia otrzymania przez nią w dniu 18 października 2006 r. kserokopii dokumentów niezbędnych do sporządzenia skargi kasacyjnej (k. 704).

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił zarówno wniosek o przywrócenie terminu, jak i skargę kasacyjną, stwierdzając, że, zgodnie z art. 169 § 1 k.p.c., pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu, w którym czynność miała być dokonana, w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. Uwzględniając stanowisko powódki, że przyczyną uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej był brak profesjonalnego

pełnomocnika, trzeba przyjąć, iż przyczyna ta ustała w dniu 29 września 2006 r., w dniu tym bowiem adw. M.G. musiała już wiedzieć o wyznaczeniu jej pełnomocnikiem z urzędu, skoro złożyła wniosek o wydanie z akt sprawy kserokopii dokumentów. Tygodniowy termin wskazany w art. 169 § 1 k.p.c. upłynął zatem z dniem 6 października 2006 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można zgodzić się z poglądem pełnomocnika, że termin ten należy liczyć od dnia 18 października 2006 r., jego bieg bowiem rozpoczął się już w dniu, w którym pełnomocnik wiedząc, że reprezentuje stronę, podjął w jej imieniu pierwsze czynności procesowe. Skoro zaś wniosek o przywrócenie terminu złożony został dopiero w dniu 24 października 2006 r., to, zgodnie z art. 171 k.p.c., uległ odrzuceniu jako spóźniony. Tym samym, odrzuceniu ulegała skarga kasacyjna jako wniesiona po upływie terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej powódka zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów art. 169 w związku z art. 398⁵ k.p.c. przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dla pełnomocnika ustanowionego z urzędu w celu wniesienia skargi kasacyjnej po terminie do jej wniesienia, termin do wniesienia skargi kasacyjnej liczy się od daty doręczenia pisma właściwej okręgowej rady adwokackiej zawiadamiającego o wyznaczeniu, a nie od daty doręczenia kserokopii dokumentów niezbędnych do sporządzenia skargi, i art. 6 Konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), przez przyjęcie, że pełnomocnik ustanowiony z urzędu w celu wniesienia skargi kasacyjnej musi przygotować tę skargę w ciągu siedmiu dni od otrzymania zawiadomienia rady adwokackiej o wyznaczeniu. W konkluzji żaląca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy – rozpoznając zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną – na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.). Do takich postanowień należy postanowienie odrzucające

wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Z treści złożonego zażalenia wynika, że załóżka kwestionuje przede wszystkim prawidłowość postanowienia Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. O jego wadliwości ma przy tym świadczyć błędna ocena czasu ustania przyczyny uchybienia terminu w rozumieniu art. 169 § 1 k.p.c. Nie można przyjmować, zdaniem załóżki, że chwilą tą jest data otrzymania pisma rady adwokackiej zawiadamiającego adwokata o wyznaczeniu go w celu sporządzenia skargi kasacyjnej. Stanowisko takie jest bowiem sprzeczne z zasadami rzetelnego postępowania sądowego, a jego akceptacja sprowadzałaby ową rzetelność do całkowitej iluzji. Adwokat, po zawiadomieniu go o tym, że został wyznaczony dla strony w celu wniesienia w jej imieniu skargi kasacyjnej, musi przecież skontaktować się ze stroną, zapoznać z aktami sprawy i przygotować na właściwym poziomie skargę kasacyjną. Z tych przyczyn, zdaniem załóżki, w okolicznościach faktycznych sprawy należy przyjąć, że tygodniowy termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. biegł najwcześniej od dnia 18 października 2006 r.

Zarzut błędnej wykładni art. 169 § 1 k.p.c., polegającej na przyjęciu, że skoro adw. M.G. dowiedziała się o ustanowieniu jej pełnomocnikiem dla powódki w dniu 29 września 2006 r., to od tego dnia biegł przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. tygodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, uznać trzeba za uzasadniony. Uszło uwagi Sądu Apelacyjnego, że zgodnie z art. 169 § 3 k.p.c. szczególnym wymaganiem pisma zawierającego wniosek o przywrócenie terminu jest równoczesne dokonanie czynności procesowej, która nie została dokonana w terminie, a więc w niniejszej sprawie – wniesienie skargi kasacyjnej. Gdyby podzielać pogląd Sądu Apelacyjnego, pełnomocnikowi wyznaczonemu przez okręgową radę adwokacką pozostawałby tydzień na skontaktowanie się ze stroną, dla której został ustanowiony, zapoznanie się z aktami sprawy oraz sporządzenie skargi kasacyjnej z wnioskiem o przywrócenie terminu. Ustawodawca natomiast w art. 398⁵ § 1 k.p.c. przewidział do wniesienia skargi kasacyjnej termin dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. W tym stanie rzeczy za dzień, w którym ustała przyczyna uchybienia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej w rozumieniu art.

169 § 1 k.p.c., uznać należy dzień, w którym adwokat wyznaczony dla strony miał rzeczywistą możliwość wniesienia skargi kasacyjnej. Możliwość taką uzyskał natomiast po zapoznaniu się z aktami sprawy i stanowiskiem strony co do zakresu zaskarżenia orzeczenia oraz po sporządzeniu skargi kasacyjnej. Należy zatem przyjąć, że przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd (art. 169 § 1 *in fine* k.p.c.) ustaje w dniu, w którym miał on rzeczywistą możliwość wniesienia skargi kasacyjnej, a nie w dniu dowiedzenia się przez niego o wyznaczeniu go pełnomocnikiem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., I CZ 62/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 7 oraz z dnia 4 marca 2005 r., II UZ 72/04, OSNP 2005, nr 20, poz. 325).

W niniejszej sprawie zatem można było przyjąć, że tygodniowy termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. rozpoczął bieg w dniu 18 października 2006 r., w którym pełnomocnik żalącej zaznajomił się z materiałami umożliwiającymi opracowanie skargi kasacyjnej.

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.